

Prof. dr hab. Jacek Wota  
Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego  
we Wrocławiu  
pl. Jana Pawła II nr 2  
50-043 Wrocław

## RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pana Gregora Daszko „*Wpływ nowatorskich technik wykonawczych i efektów dźwiękowych na rozwój środków wyrazu w grze na wibrafonie w utworach współczesnych kompozytorów na podstawie wybranych kompozycji*”, sporządzona w związku z przewodem na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej Instrumentalistyka, wszczętym przez Radę Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu w dniu 19 marca 2019 roku.

### Podstawowe dane o Kandydacie.

Pan Gregor Daszko urodził się 10 marca 1969 roku w miejscowości Leśna leżącej w województwie Dolnośląskim. Naukę gry na instrumentach perkusyjnych rozpoczął w 1992 roku w PSM I stopnia w Strzelcach Opolskich, którą kontynuował w PSM II stopnia w Opolu. Po ukończeniu szkoły muzycznej II stopnia w 1992 roku podjął studia w Hochschule für Musik und Darstellende Kunst w Stuttgarcie w klasie perkusji prof. Klaus Tresselta. Studia ukończył w 1998 roku uzyskując tytuły: dyplomowanego muzyka orkiestrowego oraz dyplomowanego nauczyciela muzyki.

Podczas edukacji muzycznej w Polsce został laureatem kilku ogólnopolskich solistycznych i kameralnych konkursów muzycznych. Profesjonalną działalność artystyczną rozpoczął jako członek Stuttgarckiej Grupy Perkusyjnej, z którą koncertował w krajach Europy i Azji w latach 1992-2000. W tym okresie występował jako solista z Orkiestrą Filharmonii Opolskiej, Orkiestrą Filharmonii Zabrzeńskiej oraz z niemieckimi orkiestrami kameralnymi m. in. City Brass Stuttgart, Wolfgang Bauer Consort. Od 1995 roku pracuje w Stuttgarckiej Orkiestrze Kameralnej łącząc stanowiska kotlisty i perkusisty. Jako muzyk orkiestrowy współpracował z orkiestrami symfonicznymi i kameralnymi w Niemczech, w Polsce, w Izraelu i w Czechach. Współpraca ta zaowocowała wieloma prawykonaniami, rejestracjami radiowymi, a także nagraniami płytowymi.

Pracę pedagogiczną w zakresie nauczania gry na instrumentach perkusyjnych rozpoczął w 1989 roku w PSM I stopnia w Kędzierzynie-Koźlu, którą kontynuował do czasu podjęcia studiów w Stuttgarcie (1992 r.). W latach 1993-2004 pracował w Miejskiej Szkole Muzycznej w Altensteig. Od 2004 roku do chwili obecnej jest nauczycielem w Miejskiej Szkole Muzycznej w Herrenberg. W tym okresie jego uczniowie uzyskali wiele nagród i wyróżnień na konkursach „Jugend Misiziert” zarówno w kategorii solistów, jak i perkusyjnych zespołów kameralnych. Doktorant jest założycielem zespołu *Percussion Ensemble Herrenberg*, którym kieruje do chwili obecnej. Z tą formacją zdobył w kategorii otwartej na odbywającym się co

cztery lata *Niemieckim Ogólnokrajowym Konkursie Orkiestr* w 2012 roku III miejsce, a w 2016 roku I miejsce. Z zespołem nagrał płytę DVD oraz dwie studyjne płyty CD.

Od 2012 roku pełni funkcję wiceprezesa komisji regionalnej „*Jugend MUSiziert*” oraz funkcję wiceprezesa regionalnego oddziału Związku Artystów Muzyków w Boblingen. Z ramienia Zrzeszenia Niemieckich Szkół Muzycznych od 2013 roku prowadzi szkolenia w zakresie nauczania gry na instrumentach perkusyjnych w szkołach podstawowych. Jest regularnie zapraszany do udziału w pracach jury konkurów landowych i federalnych „*Jugend Musiziert*”. W latach 2018 i 2019 był wykładowcą na Międzynarodowych Warsztatach Perkusyjnych w Warszawie.

Działalność artystyczna i pedagogiczna Pana Gregora Daszko jest doceniana w środowisku muzycznym w Niemczech. Potwierdzają to dołączone do dokumentacji opinie:

Prof. dr Dennisa Russela Daviesa – dyrektora honorowego Stuttgarter Kammerorchester,  
głównego dyrygenta Bruckner Orchester Linz,  
głównego dyrygenta Sinfonieorchester Basel

Prof. dr Hermanna J. Wilske – Prezesa Rady Muzycznej Landu Badenii-Wirtembergii

Prof. Klause Drehera – pedagoga klasy perkusji Hochschule für Musik Und Darstellende Kunst  
w Stuttgarcie

Prof. Wolfganga Laubichlera – dyrektora Stuttgarter Kammerorchester

#### **Ocena pracy doktorskiej.**

Na pracę doktorską Pana Gregora Daszko „*Wpływ nowatorskich technik wykonawczych i efektów dźwiękowych na rozwój środków wyrazu w grze na wibrafonie w utworach współczesnych kompozytorów na podstawie wybranych kompozycji*” składają się: dzieło artystyczne zarejestrowane na nośniku elektronicznym CD oraz dysertacja, będąca jednocześnie opisem dzieła.

Część artystyczna zawiera pięć pozycji:

Robert Stright – *Six Poems* (zarejestrowane pierwsze cztery)

1. *brought forth in purple*
2. *a freshening lustre mellow*
3. *abstruser musings*
4. *a dancing shape*

Christopher Deane – *Mourning Dove Sonnet*

Roger Braun – *Transformations*

- I Cowell
- II Cage
- III Crumb
- IV Griswold/Gribou

Całość zarejestrowanego materiału stanowi dobrze zaplanowaną prezentację, ukazującą wielorakie możliwości barwowe wibrafonu, dzięki umiejętnemu zastosowaniu przez Doktoranta różnych technik wykonawczych.

Ze zbioru **Six Poems** Roberta Strighta Pan Gregor Daszko wybrał pierwsze cztery miniatury, przedstawiając przekonywującą argumentację swojej decyzji. W poemacie pierwszym i trzecim Artysta wbrew sugestiom kompozytora użył pałek z miękką główką w celu uzyskania odpowiedniego nastroju w w/w miniaturach. Poematy drugi i czwarty wykonał pałkami zalecanymi przez twórcę. W moim przekonaniu zmiana pałek przyczyniła się do trafniejszego oddania charakteru i treści muzycznych poematu pierwszego i trzeciego oraz zróżnicowania ich pod względem barwy z pozostałymi dwoma miniaturami.

Poszczególne części Doktorant wykonał z dbałością o: przejrzystość formy, wyrazistą dynamiką i artykulacją. W przypadku ostatniego elementu zastosował różnorodne techniki tłumienia instrumentu; *pedaling* i *dampening*. W poemacie trzecim oprócz konwencjonalnego brzmienia instrumentu uzyskiwanego za pomocą pałek, kompozytor wprowadza monety jako narzędzie kreujące nowe brzmienie wibrafonu. Doktorant sprostał temu oryginalnemu zadaniu zarówno gdy chodzi o preparację instrumentu, jak i samo wydobywanie dźwięku za pomocą monet.

**Mourning Dove Sonnet** Christophera Deane'a to jedna ze sztandarowych współczesnych kompozycji na wibrafon solo. Istotną rolę w uzyskaniu nowatorskich brzmień jest umiejętne użycie smyczków (kontrabasowych lub wiolonczelowych) oraz pałki do uzyskania efektu *glissando* na jednej płytce instrumentu. Kompozytor wprowadza również preparację wibrafonu, a w partyturze znajdziemy także flażolety i martwe uderzenia (*deadstrokes*).

Skala trudności tego utworu jest spora. Wymaga od wykonawcy, oczywiście oprócz pierwszoplanowych zadań artystycznych, rytmicznej i ruchowej koordynacji rąk, modyfikacji chwytu narzędzi (smyczek i pałki w każdej ręce), właściwego rozmieszczenia trapów (stolik na pałki i akcesoria), prawidłowego rozlokowania na nich wszystkich akcesoriów oraz realizacji kompozycji z pamięci. Doktorant wywiązał się pod każdym względem z powierzonego zadania. Przedstawił zwartą, logiczną, a jednocześnie kreatywną całość utworu, z całą paletą barw i odcieni, zgodną z tekstem muzycznym i założeniami kompozytora.

**Transformations** Rogera Brauna to kompozycja na wibrafon solo, w której twórca wykorzystuje preparację instrumentu do uzyskania niekonwencjonalnego brzmienia wibrafonu. Inspiracją do napisania utworu były dzieła na fortepian preparowane takich kompozytorów jak: Henry Cowell, John Cage czy George Crumb. We wskazówkach wykonawczych dołączonych do partytury utworu Braun dokładnie precyzuje jak powinna wyglądać preparacja instrumentu zarówno stała dla całości kompozycji, jak i dodatkowa, przypisana do poszczególnych czterech części. Szczegółowy opis i analiza wszystkich części *Transformations* opisane w dysertacji, znalazły odzwierciedlenie w zarejestrowanym materiale. Artysta swobodnie poruszał się w różnorodnej stylistyce poszczególnych utworów

charakterystycznej dla twórczości tytułowych postaci miniatur, kreując czytelnie niekonwencjonalne brzmienia i barwy wibrafonu. Zapisane i zrealizowane efekty brzmieniowe uzyskane dzięki właściwej preparacji instrumentu oraz użycie innych narzędzi niż pałki do generowania dźwięku, zapewne byłyby czytelniejsze w wykonaniu estradowym.

**Liaisons** Romana Haubenstock-Ramati jest przykładem formy grafiki muzycznej, w ówczesnych czasach nowatorskiej techniki zapisu tekstu nutowego, a także awangardowej formy muzycznej zwanej *mobile*. Owa mobilność polega na:

- trzech wersjach obsady (wibrafon solo, wibrafon i marimba/dwóch wykonawców, wibrafon realizowany akustycznie, z partią marimby odtwarzaną z nośnika elektronicznego, zarejestrowaną uprzednio przez wykonawcę partii wibrafonu)
- wyborze jednego z czterech kierunków czytania zapisu nutowego  
(poziomo od lewej do prawej, poziomo od prawej do lewej, pionowo z góry w dół i pionowo z dołu w górę)

Zapis muzyczny składa się ze struktur notowanych w formie tradycyjnego zapisu nutowego oraz zapisu proporcjonalnego, w skład którego wchodzi odległości interwałowe, a także długość i dynamika wyszczególnionych dźwięków. W tradycyjnie zapisanych strukturach materiał dźwiękowy nawiązuje do dodekafonii. Istotna jest także mobilność dynamiczna, pozostawiająca wykonawcy wybór natężenia dźwięku w danej strukturze.

Pan Gregor Daszko w pełni wykorzystał założenia kompozytora dające odtwórcy swobodę wykonawczą, a ewentualne kolejne wykonanie zapewne byłoby niepowtarzalne w stosunku do tego zarejestrowanego na płycie CD, stanowiącego jedną z pozycji pracy doktorskiej.

Doktorant wybrał wersję na wibrafon solo. Zastosował kilka rodzajów pałek uzyskując interesującą paletę brzmieniową, operował zróżnicowaną dynamiką, stosował czytelną artykulację, modyfikował jakość dźwięku poprzez uderzenie pałką w środek sztabek lub uderzenie w miejscu przewleczenia sznurka (węzeł sztabek), kontrolował długość trwania dźwięku przez właściwe operowanie pedałem. Zwieńczeniem tego zwięzłego w aspekcie wykonawczym dzieła było uderzenie w tam-tam sygnalizujące zakończenie utworu.

**Chains** Davida Karagianisa na wibrafon i fortepian to ostatnia kompozycja dzieła artystycznego Pana Gregora Daszko. W pierwotnej wersji utwór został napisany na dwa fortepiany, później powstała wersja na wibrafon i fortepian. Kompozycja utrzymana jest w formie *minimal music* ze ściśle określoną ilością repetycji poszczególnych elementów połączonych ze sobą na zasadzie ogniw tytułowych łańcuchów.

Wykonawcy, Pani Agnieszka Gryźlak-Rohrich i Pan Gregor Daszko sprostali niełatwemu zadaniu. Motoryka, element charakterystyczny dla minimalizmu muzycznego, w całym utworze została zaprezentowana nienagannie. Czytelne formy frazowania zarówno jednakowe, jak i różne dla obojga wykonawców były czytelne i oczywiste. Proporcje dźwiękowe i balans dynamiczny między pianistką, a wibrafonistą zostały dobrze wyważone.

Materiał zarejestrowany na nośniku elektronicznym CD oceniam pozytywnie. Pan Gregor Daszko zaprezentował się jako artysta o sporym potencjale wykonawczo-interpretacyjnym, wykazał się kreatywnością w swojej muzycznej wypowiedzi. Zaproponował interesujące rozwiązania muzyczne, wykorzystywał wiele środków muzycznej ekspresji i artystycznego wyrazu. Dzieło artystyczne Doktoranta potwierdza jego wysokie kompetencje jako muzyka.

**Część opisowa** pracy doktorskiej składa się ze wstępu, trzech rozdziałów oraz zakończenia. Całości dopełnia spis 113 ilustracji oraz bogata bibliografia, w której Autor zamieścił kilkadziesiąt pozycji z podziałem na literaturę przedmiotu, literaturę pomocniczą, źródła internetowe oraz korespondencję z kompozytorami.

W rozdziale I Doktorant dokonuje klasyfikacji wibrafonu wśród instrumentów muzycznych, przedstawia rozwój technologiczny instrumentu w zarysie historycznym, od momentu powstania wibrafonu w początkowym okresie XX wieku do najnowszych rozwiązań dokonanych w XXI wieku. W końcowej części rozdziału znajduje się opis standardowych i nietypowych sposobów wydobycia dźwięków oraz różnych technik ich tłumienia.

W rozdziale II Autor wyszczególnia i opisuje dwu-, cztero-, sześć- i ośmiopalkowe techniki gry, obszernie charakteryzuje najbardziej rozpowszechnione wśród perkusistów czteropalkowe techniki gry, uwzględniając zalety i wady poszczególnych chwytów dwóch pałek w jednej ręce.

Rozdział III jest poświęcony interpretacji dzieł zarejestrowanych na nośniku elektronicznym CD, poszerzony o ich gruntowną analizę.

W zakończeniu Doktorant podsumowuje całość rozprawy potwierdzając, że wibrafon jest instrumentem o szerokim wachlarzu możliwości brzmieniowych i barwowych.

Na 147 stronach dysertacji Doktorant zamieścił konkretne i wartościowe informacje. Opisane wyniki badań w zakresie problematyki wykonawczo-interpretacyjnej z wykorzystaniem nowatorskich technik wykonawczych i efektów dźwiękowych w wybranych kompozycjach znajdują odzwierciedlenie w wykonaniu zarejestrowanym na płycie CD. Usystematyzowane przez Pana Gregora Daszko informacje dotyczące aspektów gry na wibrafonie poparte są wiedzą teoretyczną z zakresu historii i teorii muzyki. Opis poszczególnych kompozycji jest poprzedzony informacjami o twórcy, zawiera również genezę powstania poszczególnych dzieł. Ich szczegółowa analiza z uwzględnieniem konwencjonalnych i nowatorskich sposobów wydobycia dźwięku, kształtowania jego jakości, sposobów tłumienia dźwięku, preparacja instrumentu i wreszcie propozycje interpretacyjne to elementy, które potwierdzają potencjał Doktoranta zarówno jako analityka, jak i praktyka-wykonawcy. Bez wątplenia tak drobiazgowy opis dzieła artystycznego może być swoistym „przewodnikiem” dla instrumentalistów skłaniających się do podjęcia trudu przygotowania wybranych przez Doktoranta kompozycji do prezentacji estradowej. Może być również zachętą dla twórców, instrumentalistów i producentów do poszukiwania kolejnych nowatorskich rozwiązań mających na celu dalszy rozwój środków wyrazu w grze na wibrafonie.

### **Konkluzja.**

Praca doktorska Pana Gregora Daszko to kompendium wiedzy o wibrafonie, szczególnie w aspekcie walorów brzmieniowych, tych już znanych i mających zastosowanie w praktyce. Dysertacja ta stanowi zwartą i logiczną całość, i jak już wspomniałem, pozostawia miejsce i zachęca do dalszych nowatorskich poszukiwań w sferze sonorystyki w grze na wibrafonie.

Stwierdzam, że praca doktorska Pana Gregora Daszko, z uwzględnieniem jego dokonań artystycznych i pedagogicznych, spełnia wymogi sformułowane w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 roku, poz. 882 z późniejszymi zmianami) i wnioskuję o przeprowadzenie dalszych czynności przewidzianych w przewodzie doktorskim.

/prof. dr hab. Jacek Wota/